

nserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 30 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ledohovski, romar skozi Avstrijo.

IV.

Na Dunaju je bival kardinal Ledohovski bolj natihoma v samostanu pri jezuitih, kjer ga je papežev poslanec večkrat obiskal. — Poklonili so se mu posebej dijaki iz Pázmanaja, v katerem ustavu se za duhovski stan pripravljajo in izučujejo mladenči iz dežel ogrskih, tudi naroda hrvaškega, srbskega itd. Njihov ravnatelj prošt Sujansky oméni v kratkem nagovoru trpljenja kardinalovega, gorečnosti njogove duhovščine in nepremakljive zvestobe katoliškega ljudstva po Nemškem, ter vošči v tolažbo pregnancu, da bi zmagoslavno vrnil se skoro k osiroteli čredi svoji. Kardinal vidoma ginjen odgovori v enakem smislu v krasni latinščini. Najprej mirno spregovori o svojem trpljenju, češ, to mi je priložnost pri Bogu si nekoliko več zaslužiti; nadaljuje s tresočim glasom o terpljenju svete cerkve in konča ves v solzah o spominju na svojo zapuščeno nadškofijo; naposled pa opominja pričujoče z vzvišanim glasom k pogumni gorečnosti v duhovskem stanu. (Cf. Recht in Kat. list Zagrebški).

Maševal je nadškof poznanjski razun pri jezuitih tudi v cerkvi „Sacre Coeur“ ter obiskal nato Salezijanke. V soboto 26. febr. je šel pomoliti na grob svojih staršev, kateri mu počivajo na pokopališču v Währingu. — Nato pripelje neki predstojnik več gojencev ali učencev iz jetuitovskega vstava v Kalksburgu, da skažejo verskemu spoznavalcu svoje počesčenje; prihajalo je mnogo čestitéljev iz raznih stanov, katerih pa kardinal nekoliko slaboten sprejeti ni mogel, ter so mu poklonili le svoje spomenčice. Med temi so bili tudi nekteri vseučilišniki Dunajski, vzlasti pravoslovci,

kteri so pisali na vredništvo „Vaterlandovo“ (Cf. Nr. 55.) na pr.: „Hoteli smo dokazati, da so tudi med akademično mladino Dunajsko prav srčni častitelji Njih Eminencije kardinala Ledohovskega, nekaj pa razodeti svojo živo udanost katoliški cerkvi in njenim predstojnikom. Tudi v mladostnih krogih so še nekteri izgojeni tako, da se ne vjemajo s tistimi, kateri to, kar je vzvišano, potegniti hočejo v prah, temuč to, kar je visoko in vzvišano tudi visoko čislajo. Bodočnost nam storila bode mogoče, da v dejanji pokažemo svojega duha.“ — Tudi to spoznanje je v sedanjosti oziroma na „fundamentum regnorum“ tolikanj razburkani dobi jako pomenljivo in prav res tolažljivo.

V ponedeljek 21. febr. je pripeljal se bil Ledohovski na Dunaj, in v ponedeljek 28. febr. je odpeljal se z Dunaja proti Rimu brez šumnega skazovanja, kakor je sam želel. Želja njegova bila je katoličanom povelje, pravi „Vaterland.“ Le 40 do 50 gospodov in gospéj se je bilo zbralo na kolodvoru, največ sorodnikov, da se poslovijo z njim, in kedar je po prijaznem razgovorjanju v dvorani blagoslovil té poklekli so pričujoči vsi, ter sprejeli junaškega verskega spričevalca blagoslov v prijeten spominj. — Da smo opustili vsaktero vnanje skazovanje, zgodilo se je z oziroma na visokega gosta samega, ne pa z oziroma na hudomušne ljudi, kateri obirajo vse, kar koli se stori od katoliške strani. Njihova Eminencija priznava naše zatajevanje, in katoliški bratje po Nemškem naj verjamejo, da smo katoličani dunajski živo čutili srečo imeti med seboj blagega krščanskega trpina, da si mu svojih čutil nismo razodevali tako očitno, piše že omenjeni „Vaterland.“

V Gradcu je v ponedeljek zvečer knezoškof Zwerger z nekterimi plemenitnimi gospodi, duhovniki in predniki katoliških društev, na

kolodvoru pričakoval Ledohovskega ter peljal v škofijo, kjer mu je pripravljeno bilo stanovanje, in ga je v dostojni družbi pogostoval pustni torek. Kardinal je maševal ta dan v škofovski kapeli in pri maši je bilo mnogo gospóde, med njimi Don Alfonso s svojo gospo, kateri so skazovali nato verskemu spoznavalcu svoje česčenje. Po obedu je obiskal veliko in malo seminišče in nektere druge ustave. Kakor so sv. Oče v kratkem poslali 5000 frankov nesrečnim po neznanski povodnji na Ogerskem poškodovanim; tako je poslal Mečislav Ledohovski iz Gradca v pismu nekega duhovna 300 mark to je 150 gold. enakim poškodovancem svojim na Poznanjsko. Ali ni vredno, da bi si zaznamovali tudi vi, listi židovski, tako blago dejanje?

Z Gradca je odpeljal se bil v sredo popoldne, in v Mariboru ga je na kolodvoru pozdravil knezoškof Stepišnik z nekterimi prav dostojnimi gospodi, kanoniki in drugimi verniki, kar je kardinala jako razveselilo; vse pričujoče pa je zelo ginilo slovo njegovo: Drevi prenočim v Nabrezini, kajti ne čutim se še dosti močnega célo noč potovati. — Da je duhovščina v Ljubljani, ktera bi bila s svojim knezoškofofom na čelu tudi rada se poklonila hrabremu cerkvenemu boritelju, po nemili osodi ga zamudila, povedal je že „Slovenec“; razodelo pa se bode hvalno dejanje ter zamujeno popravilo po našem slovenskem misijonarju o priliki v Rimu kardinalu samemu. — V Gorici sporočil mu je prevzvišeni nadškof svoje spoštovanje po svojem tajniku, in obe katoliški društvi ste se mu poklonili po načelniku dr. Doljaku 2. marca na železnični postaji, z nekterimi vrlimi katoličani, katerim je oveseljeni kardinal poprošen podelil svoj blagoslov, in odtiral ga je potem hitri voz iz Avstrije.

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Zopet vse utihne. Utrujeni vojaci poležejo počivaje po dolgem potu. Svitlo jutro napóči. Kako milo sije solnce, ki vstaja izza temnih gozdov, kateri kinčajo v polokrogu po visocih gorah oglejsko planjavo! Ptički veselo in brezskrbno žvrgolé. In zakaj ne? Veselé se svobode, koje jim nihče ne kali. V medsebojnem prijateljstvu želí vsak na svoj način drug drugzega prekositi v slavospevih do dobrotnega Stvarnika. In človek? Oj, človek duhta in duhta, kako bi drugzega vsmrtil ali v težke sponne robstva zakoval. Človek, krona stvarjenja, v svoji strasti onečastuješ umnega Stvarnika. Ha! Lepo spričevalo ti je slednji dal že koj v začetku. Bog, videč, da je mnogo hudobij med ljudstvom na zemlji in da vse

njih mišljenje je vsaki čas obrujeno le na slabo: „kesam se“, reče, „da sem človeka vstvaril.“

Stran hribčeka na mali višini na levem bregu Frigida stoji oddelek oglejskih vojakov. Razpostavljeni so vojniki v dobrem zaščitju tu pa tam posamezni, kot opazovalne straže. Med njimi vidimo Helija. Bled je, obraz mu je prepaden. Boji se preteče nevihte. Oborožen je s ščitom, lokom in mečem. Srpo gleda pred seboj. Tam v dolini tik očeta stoji smrtni sovražnik njegov, v sredi legije, visoko na konji drži orla. Vsih pozornost je obrnjena proti vzhodu. Došel je sel, da se bliža Hunec na čilem konjiču.

„Bes ti“, šepeta Helija, „oj, da bi smel očitno pokazati svoje sovraštvo. Pa kaj, potem bi smrt bila nasledek. Kdor se s svetom pošeno bojuje, rekel je bistroumni Rufin, mora iti pod zlo. Ha, kako lepa priložnost je od tod, toda Helija, festina lente, hiti počasi! Došel bo trenutek, kedar se vname boj, od tod pri-

žvižga puščica, zasadi se v desno stran, med sprednjim in zadnjim oklepom, roko imam gotovo, in huj! ono zaljubljeno srce oddahne se. Tu, tu se dovrši osoda, kdo bo čakal slučajja, slučajja negotovega?“

Ne nadoma nastane v bližini strašen ropot. Neznanski krik, kakoršnega še nikdar niso slišali naši griči, vzdigne se za cestnim ovinkom, ne daleč od prvih rajd. Oj, to ni človeški glas, to je rujovenje divje zverjadi. Kot blisk se prikažejo na konjih rujave, na pol nage pošasti. Je li to človek? Zdi se, da sta konj in človek skoro zraščena, hrbet in glava človeka se dotikata v divjem diru konjskega vratu. Neštevilno konjičev se razsuje po cesti in bližnji ravnini, pred seboj podé rimske vojnike, ki so stali na prejšnjih stražah. Rog zapoje. Rajde se stisnejo. Antesignani napno loke, povelje zadoni in neštevilne puščice frčé po zraku med divje pošasti. Hunski konji se vspno in brez jezdeca beže nazaj po planjavi. Že prvi trenutek leži stotine divjakov na bojišči. Novo

Na Laškem je Ledohovskega koj v Vidmu počastil s svojo duhovščino nadškof; v Mestre je poslal iz Benedek patriarh po svojem namestniku pozdrav itd. Prenočil je potem v Florenci in 3. t. m. popoldne o 1/2 dospel v Rim, kjer ga je na kolodvoru sprejel kardinal Boromeo msj. Vannutelli, predstojnika nemškega in poljskega vstava z gojenci vred, več Poljakov, do 100 duhovnov, gospa, meščanov itd. je bilo v ta namen ondi pričujočih. Gospé so mu poklonile več kitic cvetličnih z živioklici. Tisti večer še ga je v Vatikanu sprejel tudi Pij IX. Kedar vstopi v dvorano kardinal, vstanejo sv. Oče ter mu zakličejo po latinski: „Veselim se s Te boj, neprestrašeni branitelj vérski. Bog naj venča Tvoje prizadevanje!“

„Svesti si, da delajo po svoji dolžnosti, kedar poslušajo državo v državnih, cerkev pa v cerkvenih rečeh, stojijo pri nas sedaj na Nemškem, piše v svojem postnem pastirskem listu škof Wildesheimski, D. W. Sommerwerk, duhovni in svetovni cerkvi močna podpora. Poglejte na oboje! Noben katoliški škof ni podal se skušnjavi, da bi se ločil bil od občestva z najvišim vidnim cerkvenim poglavarjem; drugi duhovni so, ako izvamemo nekatere posamne, zedinjeni ostali s papežem in s škofi. Nepochlomi gletje! stojijo; ne le nepochlomi, temuč tudi neupognjeni, da, upamo neupogljivi v spoznavanju resnice in v prepričanji o neusahljivem pravu vestnih zahtév, marljivši v ljubezni do cerkve in v darovitosti za njo, kot v skrbljivosti za prihodnji dan. — Poglejte potem na svetovne ali posvetne ljudi! Se mar letí ločijo od duhovstva, so mar drugačnih misli? Da, kedar se duhoven skaže necerkven, tedaj so drugačnih misli kot on in mu to tudi pokažejo; s slednjim duhovnikom pa, čegar cerkveni duh je brez suma, živijo trdni v svojem prepričanji katoličani — proti njim vsem so odpadli od naše cerkve le mala trohica — v najtesnejši zvezi z njim vred cerkvi s celim srcem vdani in toraj tudi središču cerkvene edinosti, stojijo kakor nikoli poprej v polni, odkritosrčni in vsestranski podložnosti pod oblastjo od Boga postavljeno; — enako so duhovni in svetovni navdani prepričanja, da se otroci, kateri katoliški biti in ostati hočejo, tudi v nauku in v vadbi po katoliško morajo izrejevati; enako hočejo srčno in neutrudno z vsemi postavnimi pomočki odbijati vse, kar bi veri katoliške mladine škodovati moglo; enako se radovoljno žrtvujejo, kedar gre za ohranjenje cerkve in cerkvenih vstanov. Dokler vlada tako čvrsta, živa vnema

za cerkveno vérnost in cerkveno življenje, kakor se je to ravno zadnja leta bolj in bolj v dejanji pokazalo, ne smemo se bati, da bode Bog, kateri viharjem in valovom zapoveduje, viharju in valovom pustil se preveč narasti, temuč nadejati se smemo, da bo Bog uslišal naše molitve, ter zaupati, da tudi megle in hudi oblaki, kateri nam časih zatemnujejo obzore, zopet odidejo in da za oblačnimi pridejo jasnejši, boljši dnevi.“

Resnicki.

Deželni zbori.

Deželni zbor tržaški. (Izv. dopis.)* Prva seja tržaškega deželnega zbora je bila 7. t. m. brez posebne važnosti. Vladni zastopnik je zagotavljal poslance, da vlada bo njihovo delovanje podpirala, ker ona želi in mora želiti le naravno in materialno korist dežele pospeševati. To je brž ko ne povdarjal zato, ker se je mnogih Tržačanov polastila misel, da jim vlada nalašč kljubuje, ker se zborovi sklepi ne potrjujejo. Nek poslanec je v privatnem pogovoru o tej reči se izrazil tako: „Pri nas je to že navada, da zbor ne sprejema tega, kar vlada predlaga in vlada ne potrjuje tega, kar zbor sklepa.“ Zato n. pr. Trst nima še nobene šolske postave in zborovi sklepi večidel ali ne dobivajo najvišega potrjenja ali ne dobivajo — vsaj za dolgo časa ne — nobene rešitve.

Druga seja je bila 10. t. m., v katej so se brale predloge, ki jih ima deželni zbor v letošnji sesiji obravnavati. Po kratkem razgovoru je zbor sprejel sledeče predloge deželnega odbora: 1.) Deželni odbor naj skrbi za to, da obveljajo prejšnji sklepi: da se vstanovi v Trstu politično pravna akademija z italijanskim učnim jezikom; da se iz šol odpravijo krščanske vaje; da se odpravijo trdnjave; da se vpelje nov stavbeni red in da država sama mora izdrževati ječe in kaznilnice. 2.) Deželnemu odboru se naloži, naj pretresuje in po mogočnosti še v letošnji sesiji poroča o teh zadevah o deželnem šolskem zakladu, o delitvi občinskih zemljišč. o volilnej reformi; o pregledovanju državnih osnovnih postav, o odkupljenji zemljišč, o razširjanji mesta. 3.) Izvolil se je poseben odsek treh udov, da nasvetujejo o mednarodnej napravi zoper nesreče na morji in o vpeljevanji pomorskega zakonika avstrijskega.

*) Zakasnjeno.

Slovenske okoličane najbolj zadevata predloga o volilnej reformi in o razširjanji mesta. Prva bi vzela okoličani samostojnosti zadnjo troho, ker bi s tem, da bi se vtopila v laškej večini, prišla še ob bornih šest sedežev, ki jih imajo v zboru zdaj njeni zastopniki; z razširjenjem mesta pa bi se okolica zmanjšala za najbogatiši del in bi dotični posestniki in sedaj še okoličani, morali plačevati več davke. Volilna reforma, za katero je treba dveh tretjin glasov, upamo, da v zboru pade, kakor je pala v prejšnjih zasedanjih, ker okoličane so v tem dozdam in jih bodo menda še podpirali poslanci patriotične stranke; tudi vlada bi tak sklep težko potrdila. Veliko lože pa je, da obvelja predlog o razširjanji mesta, ker v tem se menda strinjajo vsi mestni poslanci z vlado vred. Ker v prvi točki navedene reči niso dozdam dobile nobenega rešenja, zato upamo, da tudi ne dobodo več višega potrjenja, zlasti ne sklep o odpravljenji krščanskih vaj iz šol in pa o odiranji vseh trdnjav (kaj pa še?)

Deželni zbor štajarski je jednoglasno potrdil volitev slovenskega poslanca dr. Radaja. Kar so nemški liberalni listi pisali o njem, je bilo tedaj zgolj natolcevanje, s katerim so se menda hoteli tolažiti za strašni fiaško stranke nemčurske v slovenskem Štajarju. — Mestni zastop graški je v velikih denarnih zadregah in si hoče pomagati s posojilom, od ktereja bi se plačevalo po 6 odstokov obresti in ki bi se v 30 letih vrnilo. V ta namen hoče izdati 1000 obligacij po 1000 gld., 1000 obl. po 500 gl., 15000 obl. po 100 gl., in prosi deželni zbor, da bi se smelo v ta namen zastaviti pobiranje priklada vžitinskega davka in colnine za mestni tlak, ki znašata po proračunu za to leto 259.528 gl. Deželni zbor bo brez dvombe vslišal prošnjo mestnega odbora. Večo težavo bo prizadajala druga prošnja mestnega odbora, da bi se mu pripoznala pravica imenovati učitelje na ljudskih in meščanskih šolah, ki jih je vstanovilo mesto. Razprava o tej reči utegne biti jako živahna. V seji 15. t. m. je bil nazač tudi minister Štremajer.

Gališkemu zboru so Rusini izročili predlog, da bi bil jezik rusinski na šolah galiških ravnopraven z jezikom poljskim.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marcija.

Avstrijske dežele.

Ogrska vlada hoče razdvojiti tako imenovano kraljevo zemljo na Sedmograškem.

vpitje nastane, krvožejno vzdignejo se drugi nad peščico Oglejčanov. A kaj pomaga njih hrabrost, če prvi Huni padejo, drugi nastopijo. Konjski razget, ropot konjskih kopit, tulenje azijskih barbarov stori nemogoče vsako povelje. Molčé se bojujejo Antesignani; že jih moč popušča, mnogo, mnogo hrabrih junakov stoka pod konjskimi kopiti. „Naprej!“ zadoni mogočni glas Severov, „Antesignani nazaj!“ Antesignani odskočijo na levo in desno, truma se med hrastovje na griče poskrije, in kot železna stena vstopijo se na bojišče vitežki suličarji. S pomnoženo močjo vdarijo nad nje divji Huni. Zastonj! Nad njimi se razbije vsakteri naval. S hribčekov doli fréé puščice, kamenje leti iz frač, na desni in levi cepajo hunske jezdecí. Sedaj se suličarji vsponó, s strašanskim krikom napadejo hunske pošasti. Tu bódejo in sekajo, to ni več boj, to je mesarsko klanje. Hunci napadajo, napad spodleti, obrnejo konje in odbežé, a hipoma naglo kot blisk se povrnejo. Vedno se ponavljajo ti na-

padi. A rimske vrste se ne zderó. Ne korak naprej, a še manj da nazaj bi stopali. Kolikor krat pade Rimljan, „sklenite vrsto“, kličejo centurijoni. Toda tudi napram Hunom nič ne zda rimska hrabrost. Več da jih pobodejo, več jih je. Sever visoko na konji navdušuje oglejske sinove, Marijev glas daleko tje doni, blizo očeta vihti svoj meč, v levi kviško držé oglejskega orla.

„Sin!“ reče Sever vzdignivši meč, „daj povelje konjikom, naj od strani napadejo silnega ...“

„Da!“ reče sin, ter naglo pocukne konja nazaj, da naznani povelje pristavu, in glej! osodepoln trenutek! Puščica tik njega prifrči, in mesto njemu, zasadi se v očetovo desno stran. Oče se zgrudi, sin ga vjame v naročje.

„Oh, oče! ljubi oče!“ vsklikne Marij prestrašen, „glej puščico, glej, a za Boga! ta ni vražja, ta je rimljanska!“

„Moj sin, nič ne dé, proč sem, srce je zadeto ...“ Ljubimec ... pozdrav materi, zvesti

Digni, pozdrav ... pusti me na tla ... Ah, glej zmotnjavo, glej nered ... naši se umičejo. Sin, orla kviško! V boj, v boj!“ Strese se in nagne glavo.

Neizmerna bolest stisne Mariju srce, poljubi očeta, spusti ga na tla, krčevito zgrabi za očetov meč, zavihti ga nad glavo, vzdigne orla: „osveta! osveta!“ grmi njegov klic. Spne se na konju, zapraši jo med sovražnike, s ponovljeno močjo vdarijo na novo suličarji. Ljut boj se vname, mesarsko klanje nastane. In čuj, ta trenutek rogovi zapoje, od leve in desne iz zasede prihrume rimski konjiki. Ha, kako sedaj rimski meči cvenkajo, sulice žvižgajo, puščice fréé, konji razgetajo, oklepje rožlja in vojaki kričé. Napad je silen. Umakniti se mora nenadni moči hunska predrznost. Osupnjeni obrnejo konje, popustivši na bojišči mrtve in ranjence, odpihajo jo tje, od koder so prišli. Kot veter so došli, kot burja so odšli.

(Dalje sledí.)

Pa Saksonci in Rumunci enoglasno protestujejo zoper to početje in so sklenili zaradi tega tudi državnemu zboru poslati pritožbo.

Vnanje države.

Ljubibratič, kakor se piše „N. Wi Tagbl.“ iz Dubrovnika je bil 10. t. m. pr. Vinianu. Okoli poludne pride okrajni glavar Daucha s kompanijo vojakov in mu reče, da je prestopil avstrijsko mejo. Ljubibratič je po karti izdelani v vojaško-geografičnem zavodu avstrijskem dokazal, da stoji na turški zemlji, vendar je vojakom svojim zapovedal, da so se umaknili nazaj. Ker so bili vojaki ravno pri obedu, je poveljnik avstrijske kompanije Ljubibratiču rekel, da naj ljudje le odjedo, tudi ga je povabil, da naj v Imosku prenoči, česar Ljubibratič ni storil. Ko se je pa s svojimi častniki hotel vrniti k svojim ljudem, rekli so mu, da je s svojimi tovarši vred jetnik avstrijski. Ko se je kompanija z vjetimi, med katerimi je tudi gospodičina Marcus, bližala Sinju, šlo jim je skoro vse pribivalstvo do Bernace naproti, kjer so njim na čast streljali z možnarji, in so morali vojaki z bajoneti razgnati ljudstvo, ki je jetnike pozdravljalo z veliko navdušenostjo. — Iz Glinja se piše „Obzoru“, da so bosenski beguni okrajnemu glavarju, ki jim je prigovarjal, da bi se vrnili v Bosno, rekli: Nikdar več ne pod turško vlado. Hvala milostljivemu caru in kralju, ki nas je varoval in redil, Turku pa ne verjamemo. Če tudi sultan pravi, da bomo s Turki ravnopravni, se temu upirajo njegovi vradniki, sodniki, mudirji, spahi in begi. Zato se brez c. k. vojne nikdar v Bosno ne vrnemo. Če nas hoče mil. car varovati pred turško silo, prosimo ga, da naj nas pusti v svoji deželi; hočemo delati in biti dobri državljani. Saj ima dovolj prostora v svojih deželah. Če pa nima dovolj dežele, ima pa saj dovolj vode in raje hočemo v tej poginiti kakor pa vrniti se pod turški handžar. Ko jim je glavar skušal dokazati, da tukaj ne morejo ostati, so odgovarjali: „Hvala mil. caru, pa raji v vodo kakor v Turčijo!“ Mollinary je dobil od begunov že drugo prošnjo, v kateri ga prosijo, da naj se jim da nazaj orožje, ki so jim ga avstrijske gosposke pobrale, ker so kristjani pripravljani, če že morajo umreti, umreti vsaj z orožjem v roki.

Pruska vlada se hrabro bojujejo s — cerkvijo katoliško in je odstavila škofa monastirskega. Paderbornski škof biva v Holandiji, kateri pa Bismark prigovarja, da naj ga zapodi iz dežele. Tudi to Bismarka peče, da se male državnice, med temi celo knježevina Veimarska, branijo železnice svoje odstopiti državi nemški.

Ruski car je za svojega zastopnika pri sv. Očetu imenoval kneza Urusova, ki je Piju IX. obljubil, da bode car po želji njegovi izvršil več cerkvi katoliški koristnih naprav.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 16. marca. (Nesrečna smrt.) Ko gre 13. t. m. Matevž Orel iz Kamnjugorice še le popoldne v Radoljico na somenj, reče nekemu znancu, ki ga je vprašal, zakaj je tako pozen, da bo lahko opravil, kar ima. In res opravil je, pa opravil žalostno. V Radoljici se je opijanil in zvečer na potu proti domu sta ga dva prijatelja komaj naprej spravila do Majdnika za tretji del pota. Tukaj pokličeta hišnega gospodarja, da bi pijanega vzel pod streho, in nadjaje se, da se bo to zgodilo, gresta naprej. Pijani Matevž pa je precej za njima nekoliko stopinj naprej taval, pa kmalo

obležal, in drugo jutro so ga našli mrtvega. Memogredoči otroci misleči, da je živ in pijan, so ga še mrtvega kepali. Nesrečnež zapustil je vdovo z dvema nepreskrbljenima otrokoma. Pijanec ne stori dobre smrti!

Iz Kostanjevce, 15. marcija. — Čudili smo se pretečeno nedeljo, ko nam je klical naš srenjski sluga, da naj pridejo možje iz občine tisti dan popoldne in v ponedeljek k g. županu, da mu naznanijo svoje misli o biri! Čudili smo se pa drugič tudi zato, ker g. župan popraša ljudi o tako važnej reči še le sedaj, ko je vendar srenjski odbor sklenil že pred nekimi tedni, da se kolektura odpravi. Ugibali smo nekteri možje to in uno — g. župan nam vzroka ni povedal — in slednjič prišli do misli, da je menda srenjskega predstojnika k temu podregal slavni deželni odbor. Ne vemo sicer, ali mislimo si tako. In če je to storil, hvala mu, trikrat hvala! Ravnal je v resnici po naših željah, pokazal vnovič, da mu je istinito ljudski blagor pri srcu.

Precej potem namreč, ko je naš srenjski odbor — kakor se dobro ve — sklenil, da se odkupi bira, smo kmetje nabrali samo v eni polovici fare (v drugo polovico ni nihče šel, ker je časa pomanjkovalo) 72 podpisov, ktere smo poslali sl. dež. odboru kot oporeko zoper sklep srenjskega odbora in prošnjo, da naj ostane pri starem, kar se tiče bira. In na to menda, tako si mislimo, se je oziral deželni odbor in županu zapovedal, da naj posestnike popraša, želé li, da se bira odkupi, ali pa, da ostane pri prejšnji navadi.

Ravnal je deželni odbor hvale vredno; rečem le toliko, da naj bi storil tako pri vseh tistih srenjah, katerih odbori so se odločili za odkupnino dosedanje bira n. pr. tu blizo pri nas Št. Jernej, Jesenice in prepričal bi se, da bi bil rezultat povsod tak, kakor v Kostanjevici.

Prišlo je prav veliko ljudi k g. županu zaradi omenjene reči. Vsi, od prvega do zadnjega pa so se odločili za to, da naj bira še ostane. Kaj porekó k temu odborniki? Sram jih je, in lahko jih je sram!

Poreče pa morda kdo, čemu prašati tudi druge soseske, vsaj se niso pritožile zoper sklepe njihovih srenjskih odborov? Res je taka. Toda, pa li misliš, da je v vsaki občini kak mož, ki si upa to sprožiti? Ali morda ni znano, da si ljudje po veliko krajih mislijo, da je popolnoma zastoj vpirati se temu, kar so sklenili izvoljenci njihovi? Mar ne vemo, kako malo je ljudstvo v tem podučeno? Naj bi bil v vsakem kraju mož, kakor pri nas, ki je protest sprožil, ljudem reč razložil, prav povsod, verjemite mi, bi bil vspeh ravno tisti.

Kostanjevičan.

Iz Goriškega, 13. marcija. — Kak konec! Z dr. Lavričem so zgubili goriški Slovenci mnogo, prav mnogo. Kak vendar odpadajo narodnjaki kot listje v jeseni. Komaj leto zagrebli smo izvrstnega narodnjaka solkanskega Doljaka, in sedaj obžalujemo nesrečni konec Lavričev. Če vsega ne moremo odobravati, smemo vendar le reči, da pokojni je bil najčistejši narodnjak. Njemu je bilo geslo: vse za narod, na drugo ni mislil. Za narod je žrtvoval dragi svoj čas, za narod je žrtvoval svoje imetje, za narod je dal tudi svoje zdravje.

A žalibog, da je mož tako končal. Končal je tako vsled odpada od svoje katol. cerkve. Če je veroval v enega Boga, bil je unitarijar, vendar spozabil se je, da Bog, ki ga je stvaril, je tudi gospodar njegovega življenja. Morala tega strahovitega njegovega čina pak nas uči: Človek ne bo nikdar zašel, če je tudi nesrečen, če tudi silno trpi, da le ohrani svojo

vero kristijansko katoliško. Svoj križ bo nosil radovoljno, dokler je zavest v njem. A če vere nima, pod butaro nezgode se bode zgrudil.

Da bi se bil vendar trdno oklenil svoje katoliške prejšnje vere, da bi bil mož ravno tako zvesti sin majke cerkve, kot je bil zvest sin svojega naroda, cela Slovenija bi ga bila na rokah nosila, postal bi bil ljubljeneč goriških Slovencev. Njegova poštenost, njegovo veliko srce je bila prislovica med nami. Kjer je bil on, tam je bil narod vzbujen. Kot odvetnik ni poznal nobenega šarlatanizma, dostikrat je rajši stradal, nosil zakrpane črevlje, in raztrgane hlače, nego da bi bil ubozega kmeta, ki je pri njem varnosti svojih pravic iskal, za nos vodil. To je istina.

Katoliška duhovščina se njegovega pokopa ni vdeležila. Niti privatno ne. To cerkvene postave prepovedujejo. Naravno. Katoliški duhovnik ne sme biti komedijant, kar tudi ni, v takih zadevah ne sme biti toleranten. Katoliški duhovnik si je svest, kakošno butaro dolžnosti s svojim stanom prevzame. Utegnil bi se kdo tukaj izgovarjati! Rekli bi bili na pr.: edino veliko spoštovanje do odličnega narodnjaka nas je pripravilo, da smo se vdeležili. Ali kaj, pod tako osebno tolerancijo tiči veliko načelo katoliško, ki ne odobruje, da človek tako ravná. Zato tudi privatno ni bilo nobenega duhovnika zraven. Luteranski pastor dela kar hoče, kar mu je ljubo, še hvalili ga bodo vsled njegove vdornosti in priljudnosti. Čudno se pa vendar vjemajo besede: „Ne vaš, o katoličani, ne naš ni bil!“ To je: bil je „konfessionlos“, kakor „Soča“, ktero je vstanovil, kateri je bil delavna duša, ki se je ohranila le vsled njegovega delovanja.

Naš predsednik, predsednik društva „Gorice“, se je pokopa ex offo vdeležil, to je kot tak. Priča podpis na mrtvaškem listu. Zopet jo je eno zasolil našemu društvu na verski podlagi. Kaj, blagdrodni gospod, Vas je li zopet odbor pooblastil? Malenkost je to, a velika malenkost. Hočete li biti humorist par excellence? Čul sem, da ravno vsled tega pokopa namerava duhovščina iz goriške čitalnice izstopiti, in nekteri odlični gospodje so, kakor sem čul, to že storili. To bi bil prvi udarec mladi „slogi“.

Taktno pa so delali „Sočani“, da prvega lista nesrečneža niso priobčili, ki je menda jako lep in krasen za-nje.

Apropos! kedaj bode tisti občni zbor, kedaj bomo zapeli „Libera“ „Gorici“? Nič se ne čuje. Čakate li, da se vdarci imenitnega Hephaista pohladijo? No, brž če hočete. Sem že nevoljen. Prav imate, le odlašajte. Vsaj kdo bode sklical „Gorico“? Predsednika nimamo, odbora tudi ne. Obrok njihovega delovanja je iztekel, ker po § 9. društvenih pravil se voli odbor, in iz tega predsednik le za eno leto; a kar je bil sedanji odbor izvoljen, že se bliža drugo leto svojemu koncu. „Da muss man wohl spanisch fluchen?“ Je li treba, da Vas jaz učim §§ spoštovati? Gospod predsednik, to je Vaš „meštir“. Z Bogom za sedaj!
Hephaistos.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. marcija.

(† *Franjo Krežma*), znani virtuos na gosli, je 15. t. m. v 15. letu svoje starosti v Rimu umrl. (*Gospod Possaner*) dobil je naslov c. k. dvornega svétnika.

(*Laib. Diöcesanblatt št. 5*) obsega: Skupno pismo škofov avstrijskih proti klosterski postavi; škofijska razglaša o farnem konkurzu

in o izpitu za katehete na ljudskih in srednjih šolah in v ta namen sestavljeno posebno izpraševalno komisijo; priporočilo društva za varstvo živali; kroniko škofijsko.

(*Nevredna beračija*). Nemčurski časniki in ljudje tako radi padejo pri vsaki količkaj primerni priliki čez vsakega narodnjaka, o katerem mislijo, da ima od svojega posla kaj več zaslužka, zlasti je „turški list“ očital že marsikteremu možaku naše stranke, da na svojo osebo vleče vse službe, ki kaj neso, naj je v stanu opravljati jih ali ne, da le plačo vleče. To se pravi iskati pezdur v očesu bližnjega, bruna v svojem lastnem pa ne. Najlepši brun je njihov kolovodja gosp. Dragotin Dežman sam, ki ima v svoji osebi zedinjenih več služeb z lepimi dohodki in vrh tega lepo lastno premoženje, ki toraj lahko živi brez vseh skrbi, tisti Dežman, ki nesebičnost vedno v zvezde kuje, ki je celó v deželnem zboru Slovincem očital sebičnost, — ta mož nadleguje zdaj že v drugič deželo, da bi mu povikšala plačo muzejskega varuha od 472 gld. na 800 gld! Ali ni sramotno za moža, ki je deželni odbornik, deželni in državni poslanec itd., ki ima toraj toliko dohodkov, da bi lahko tri družine z njimi preživil, beračiti pri deželnem zastopu za 328 gold.? Nam se plača varuha muzeja s 472 gld. ne zdi previsoka, tudi nismo nikakor zoper to, da se povikša brž ko bo to potrebno, t. j. ko bo tak človek, ki bo edino tej službi živel, tedaj ne le višjo plačo res potreboval, ampak tudi zaslužil. Pri Dežmanu pa ni ne eno ne drugo. Da mu povikšane plače za življenje treba ni, to smo že dokazali, da pa še sedanje ne zasluži, to je razvidno ravno iz tega, ker ima na svojih ramah toliko bremena, da mu za muzej ne more dosti časa ostajati. Kot državni poslanec, je ali bi vsaj moral biti, vsako leto po šest ali sedem mesecev na Dunaji, poldrugi mesec, kolikor traje deželni zbor, se tudi ne more dosti pečati z muzejem in vrh tega ga zavirajo druga politična opravila. Za to, kar po vsem tem more storiti za muzej, je 472 gld. pač prej preveč nego premalo. Toraj ne moremo drugače, ko strmeti nad drznostjo g. Dežmana, s katero si upa ponoviti svojo prošnjo za povikšanje plače, ki mu je bila že enkrat odbita, in se nadjamo, da jo bo deželni zbor tudi zdaj ovrgel in izrekel svoje začudenje nad njo, posebno zdaj, ko se, da se dobi denar za neogibljive potrebe, skoro vsako leto morajo davki povikšati. Naša misel je ta, da, če se bo ta plača povikšala, se ima to še le zgoditi Dežmanovemu nasledniku, Dežmanu samemu pa le, ako popusti druga opravila: državno in deželno poslanstvo, deželno odborništvo itd., ki so mu pri izpolnovanju varuhove dolžnosti zeló napoti.

(*Slovensko gledišče*). V nedeljo 19. t. m. bo predzadnja letošnja društvena predstava, ker se potem prično benefice. Igrala se bo resna igra „Požigalčeva hči“, ki je našemu občinstvu že dobro znana.

Razne reči.

— *Duhovske spremembe*. V tržaški škofiji: Č. g. Matija Snoj, kurat v Marezegi, je stopil v pokoj; č. g. Karol Mazek, kaplan v Barki, je umrl. R. I. P.

— *Romantična sleparija*. 9 t. m. se je v Trstu pred porotniki obravnavala sleparija, kakoršno si zamore le v tem izveden strokovnjak izmisliti. Nek Pavel Locati v Milanu si je po svoji pridnosti prihranil 1000 italijanskih lir in je v nekem ondašnjem listu

oznanjal, da bi rad stopil v službo pri kakem vinskem kupcu, kteremu lahko dá 1000 lir kavcije v dokaz svoje zmožnosti. Na to je prejel Locati pismo Evgenija de Zorzi, v Trstu bivajočega Furlana, v katerem ga je ta kot trgovca z vinom vabil k sebi v Trst. Dopisovala sta si mesec dni in na zadnji telegram se je Locati napotil v Trst, kamor je prišel 6. junija p. l. in je bil z veseljem sprejet od de Zorzi-ja. Ta mu je priskrbel prenočišče; drugo jutro sta skupaj zajutrkovala in potem je de Zorzi prišleca peljal v vinsko zalogo, da mu jo pokaže. Locati je sklenil z de Zorzijem pogodbo, po kateri je dobil službo ravnatelja de Zorzijeve kupcije proti temu, da je de Zorziju izročil 1000 lir kavcije; ubogemu možu je ostala le 1 lira in — pobotnica, ki mu jo je za 1000 lir dal de Zorzi. Vinska zaloga pa ni bila de Zorzijeva, temveč družega gospoda, kateri mu je bil posodil ključke le zato, da bi vina pokušal. Slepjar pa je bil prej že drugega kupca ogoljufal, s tem da je bil vino od njega kupil; ker pa ni imel s čem plačati, moral bi bil vino vrniti, ali med tem ga je bil prodal gospodarju omenjene zaloge. Čudno je tudi to, da poškodovanca sama ga nista tožila, temveč se je goljufija zvedela le po naključbi, ko je slepar hotel drugo sleparijo izpeljati, pa je bil zasačen in vjet. Porotniki so obtoženca enoglasno spoznali krivega sleparije, in sodnija ga je obsodila na dve leti težke ječe z enim postom vsake tri mesece in po prestanej kazni v pregnanstvo iz avstrijskega cesarstva. Prav tako, preč s takimi sleparskimi Lah!

Umri so:

14. in 15. marec: Hermina Zitterer pl. Casa Cavalehina, stotnikov otrok, 13 m., za vodenico v glavi. Janex Straus, gostač, 67 l., v boln., za jetiko. Jožefina Podkrajšek, hišna posestnica, 54 l., za srčno vodenico. Barba Bolčar, branjevka, 59 l., vsled oslabiljenja.

Eksekutivne dražbe.

20. marca. 3. Henrik Novak-ovo iz Ljubljane (640 gl.). — 3. Katar. Divjak-ove iz Kale (5362 gl.). — 3. Jan. Leskove-ovo iz Hotedršice (3444 gl.), vse v Logatcu. — 2. Marije Koštrun-ove iz Srednje Bele (1423 gl.) v Kranji. — 1. Marije Kopin-ove iz Senuš (1605 gl.). — 1. Anton in Jan. Goli-jevo iz Ljubljane (4876 gl.), oba v Krškem. — 1. Peter Obreza-vo s Sela (556 gl.) v Litiji. — 1. A. Žnidaršič-ovo iz Bloške police (760 gl.) v Ložu. — 3. Jospine Kutiaro-ve (2342 gl.) v Ljubljani.

21. marca. 3. Aue Kuret-ove iz Narina (240 gl.). — 3. Amalije Bratina-ve iz Vipave (2390 gl.), obe v Postojni. — 2. Jure Jurajevič-ovo iz Oklinja (2336 gl.). — 2. Fr. Plinič-ovo iz Ribnice (50 gl.), oba v Metliki. — 2. Jan. Arko-vo iz Ravnega dola (1115 gl.) v Ribnici. — 2. Fr. Srn-ovo iz Hruškarjev. — 1. Matej Lipove-ovo iz Babinega polja, oba v Ložu. — Štajarske.

20. marca. Lovro Gobec v Zibiki (3). Mart. Ornik v Gorjanah.

21. marca. Juri Draž v Kamci (2).

22. marca. Štef. Kovačič v Studencah 5760 gl. Barba Lakič v Ptuj 10000 gl. Mart. Romič (2). Miha Šmigoc v Okiču 2040 gl. (2). Lovro Jakl v Središču 3000 gl. Miha Modrinjak v Središču 3100 gl.

23. marca. Mat. Krajnc v Okiču 740 gl. (3). Marija Gregorc v Zrečah (3).

24. marca. Juri Merc v Lošinu 800 gl. (2). Mat. Rodošek v Doleni 400 gl. (2). Karl Jöbstl v Gomilici (2). Jan. Tilinger v Polzeli 465 gl. Jož. Heu v Slivnici 7194 gl. (Gassmayer toži). Martin Klobasa v Smolincih 233 gl. (3). Ig. Ritonija v Bistrici (3). Katra Wostner v Pilštanju (5).

Telegrafične denarne cene 17. marec.

Papirna renta 67.45 — Srebrna renta 71.10 — 1860letno državno posojilo 111. — Bankine akcije 894 — Kreditne akcije 164.7 — London 115.65 — Srebrn 104. — Ces. kr. cekini 5.43 1/2 — 20Napoleon 9.27.

EINLADUNG zur PRÄNUMERATION

auf die nunmehr in den neunten Jahrgang tretende politische Wochenschrift

„DER OSTEN“.

„Der Osten“ ist das einzige liberale deutsche Blatt in Wien, welches für Autonomie und nationale Gleichberechtigung eintritt und sich mit Entschiedenheit der Slaven und Rumänen annimmt. Ebenso finden im „Osten“ die Verhältnisse des Orientes eine sachkundige und wahrheitsgemässe Darstellung.

„Der Osten“ bietet den Lesern in gedrängter Kürze Alles, was auf dem Gebiete der Politik, des Handels, der Kunst und Literatur geschieht und überdiess wird auch für die Unterhaltung durch eine Gratisbeilage unter dem Titel:

„Das Lesestübchen“,

welches Romane, Novellen, Räthsel, Charaden und prachtvolle Illustrationen bringt, in ausgiebigster Weise gesorgt.

„Der Osten“ kostet bloss: 1 fl. 50 kr. vierteljährig, 3 fl. halbjährig, 6 fl. ganzjährig.

Die Administration des „Osten“,

Wien, Türkenstrasse 9.

(17—1)

 Spričevalo.

Znanstvena razsodba

o lekarničarja gospoda

 Wilhelma

antiartritičnem, antirevmatičnem

kri čistečem čaju.

Kdor o neomerjenem sleparstvu, ki se v največjem času uganja z različnimi zdravili za vse, ima le količkaj pojma, bo lahko razumel nezaupnost zdravnikov do takih pripomočkov in ne bo se mu zdelo pedantna mržnja do novotarij, če se zdravnik s smehljajem obrne od takih čarobnih zdravil. Vendar pa tudi to pravilo ni brez izjeme, in to je opravičeno in pristojno v onih slučajih, kjer je po istini potrjena skušnja in na tej naslonjeno splošno priznanje občinstva prebitelo zdravniško poskušnjo in izreklo — kakor pri Wilhelmovem kri čistečem čaju — svojo razsodbo, kajti splošna razsodba je najzanesljiveše poročstvo, da je kaka reč dobra in kaj vredna, in se je najbolje pri Wilhelmovem, za različne revmatične bolezni, putko, trganje priporočanem kri čistečem čaju skazalo, ker je, rabljeno pri najtrdovratnejših vkoreninjenih revmatičnih bolečinah in pukinih napadih, zelo vzbudilo zatrto delavnost kože in pot.

Zlasti se je pri revmatičnih, putkihih bolečinah človeškega trupla, pri katerih je vedno mrzlica in udje otekajo, se vnemajo itd., pri podagri, bolečinah v križu, ob plečah, pri trganju po udih, če so členi trdi, pri krču v mečah, celó pri zabasanji in hemoroidnih težavah ta čaj skozal kot zeló močno zdravilo.

Zato se zamore ta čaj za navedene bolezni na vso moč priporočati.

V Berlinu januarija mesca 1872.

(L. S.)

Dr. Johannes Müller,

(84—4)

medicinski svetnik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Savnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Katterju, lekarju.